

2021

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

KALAALLIT NUNAANNI ATLANTIKUP

kapisilianik kapisilinniarniarnermi aqutsinissamik pilersaarut

Foto: Frederik Bjare

AALISARNERMUTPINIARNERMULLU
NAALAKKERSUISOQARFIK

1. Tunuliaqutaasoq _____	1
1.1 Siunertaq periuserineqartorlu	2
1.2 Atuuffiata sivilissusia aamma aqqissuusseqqinnermut aalajangersakkat	2
1.3 Inatsit aamma Aqutsinissamik akisussaaffiit	2
1.3.1 NASCO	3
2. Aalisarnermut avatangiisinullu tunngatillugu kapisilik pillugu ilisaritsineq _____	4
3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinissamut tunngavigineqartut	6
3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq	7
3.2 TAC-mik aamma pisassiissutissanik aalajangersaasarnerit	8
3.3 Malittarisassioriaatsit	8
3.3.1 Aalisarnermi pisanut malittarisassat: pisassiissutit annertussusaat	9
3.3.2 Nunami namminermit malittarisassaqaqtitsineq; Aalisarnermi piginnaasat	10
3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsineq	10
3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq	11
3.3.5 Piujuartitsineq siunertaralugu teknikikkut iluarsartuussineq	11
3.3.6 Imartat mianerisassat	11
3.4 Saniatigut pisanik aqutsineq	12
4. Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerillu _____	13
4.1 Nalunaaruteqartarneq	14
4.1.1 Attaveqatigiinneq	14
4.2 Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq Misissuinerlu (MCS)	15
4.3 Nalunaarutiginninnerit	15
5. Innersuussutit ilanngussallu _____	16
Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutillit.....	16
Ilanngussaq 2. Agguaassinissamut najoqqutassiaq aqutsiveqarfiit akornanni	17
Ilanngussaq 3. Inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassaq.....	19

1 TUNULIAQUTAASOQ

Foto: Royal Greenland

1.1 SIUNERTAQ PERIUSERINEQARTORLU

Nunani tamalaani isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannit pisussaaffiliunneqartut mianeralugit kalaallit innuttaasut Atlantikup avannaata kapisiliinik (*Salmo salar*) atuisinnaanissamik periarfissaqarnissaasa isumannaarneqarnissaa aqutsinissamik pilersaarutikkut siunniunneqarpoq.

Kapisilik Atlantikup avannaani sumiiffinni amerlasuuni ikiliartuinnavimmat, naalagaaffiit tamangajammik oqaluttuarisaanermi immami malunnaatilimmik kapisilinniartuunikuusut aalisarnertik unitsinnikuuat. Innuttaasut tamarmik imminnut pilersorsinnaanerisa attatiinnarnissaa Naalakkersuisunut pingaaruteqarpoq, tamannami aamma Aalisarneq pillugu inatsimmi ersersinneqarpoq. Taamaattumillu aalisarnermik aqutsinermut atatillugu taamatut periarfissaqarnerup innuttaasunut isumannaarnissaa kiisalu Kalaallit Nunaata nunat tamalaat pisussaaffiliussaannik naapertuinissaa pingaaruteqarpoq.

Taamaammat aqutsinissamik pilersaarummi matumani inuuniutigalugu aalisarsinnaanerup isumannaarnissaa pingaarnertut anguniagaavoq, tamatumuunakkummi Kalaallit Nunaat tamakkerlugu innuttaasut kapisilinnik pilersorneqarnissaminnut periarfissaqassammata, inuillu aalisarnermi peqataanissamut periarfissaqanngitsut assersuutigalugu najukkaminni kalaalimineer-niarfinni kapisilinnik pisinissaminnut periarfissaqarsinnaassammata. Taamaammat taamatut innuttaasut tamarmik kapisilinnik periarfissaqarnissaat isumannaarniarlugu inuussutissarsiutigalugu aalisartut assersuutigalugu najukkaminni kalaalimineer-niarfinni, niuertarfissuarnut imaluunniit suliffeqarfinnut namminersortunut tunisinissaminnut akuerineqartarput. Sunngiffimmi aalisartut taamaallaat namminneq atugassaminnik aalisarsinnaatitaapput, pisatillu tuniniarsinnaanngilaat.

Aqutsinissamut pilersaarutikkuttaaq NASCO-milu isumaqatigiissut malillugu aalisagaqatigiiaanik¹ ataatsimoorussanik aqutsinermut atatillugu aalisarnerup NASCO-p najoqqutassiai aamma Imaani Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissutikkut² Kalaallit Nunaata nunanut tamalaanut atatillugu pisussaaffii malillugit aalisarnerup aqunneqarnera isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamik pilersaarut una innuttaasut imminnut pilersorsinnaanissaannik, soqutigisaqartut pitsaaneruseqarpoq akuutinneqarnissaannik, kiisalu Kalaallit Nunaanni kapisilinniarnermi sakkortuneruseqarpoq aalaakkaaneruseqarpoq aqutsinissamik tamakki-isumik aallaaveqarpoq.

Aqutsinissamik pilersaarummi Kalaallit Nunaat tamakkerlugu aamma Kalaallit Nunaata kangiani sinerissap qanittua pineqarpoq. Tassa imaappoq Kalaallit Nunaata aalisarnermut oqartussaaffia tassaavoq tunngavigisamik killigititami 3 sòmiliip iluata-makkerlugu.

Aqutsinissamik pilersaarummi pineqanngilaq Kapisillit Kuuata kapisiliinik kapisilinniarneq, Kapisillit kuuata kapisilii Atlantikup kapisiliinut ilaanngilat, taamaammallu Atlantikup avannaani kapisiliinik aalisarnermik aqutsinermut ilaanatik. Taamatuttaaq kapisilik qatigalik (*Oncorhynchus gorbuscha*), tassaavoq kapisilik arti alla aqutsinissamilu pilersaarummi uani ilaatinneqanngilaq.

1.2 ATUUFFIATA SIVISUSSUSIA AAMA AAQQISSUUSSEQQINNERMUT AALAJANGERSAKKAT

Aqutsinissamik pilersaarut una 1. juli 2021-imiit 31. december 2025 tikillugu atuutissaaq, tamatumalu kingorna aqutsinissamik pilersaarummit misilittakkat kiisalu ICES-imit siunnersuineq aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaaffineqarnerat aallaavigalugit tamanna nalilersorneqassalluni. Tamanna tunngavigalugu naleqqussaaneq kissaatigineqarpat imaluunniit taama iliornissaaq pisariaqartutut nalilerneqarpat pilersaarut Naalakkersuisut aaqqiissuuteqarfigisinnaavaat.

Aalisarnerli annertuumik allannguuteqartoq malugineqarpat, soorlu pisariaqartitsineq aqutsinermi allannguinnissamik, siunnersuinerli tunngavinni allaniluunniit allanngortoqarpat, piffissap taassuma ingerlanerani aamma aaqqiissuusseqqittoqarsinnaalissaaq. Taamaalilluni aqutsinissamik pilersaarutip maannakkut aalisarnermut tunngatillugu eqqortuunissaa uppersassuseqarnissaalu isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamik pilersaarutip allanngortinneqarneri tamarmik Naalakkersuisunit akuerineqaqqaassapput, ilanngussalli ilaatinneqartut allanngorneri Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit allaffissornikkut isumagineqarsinnaassapput.

¹ Imaani Pisinnaatitaaffiit pillugit Isumaqatigiissut: United Nations Convention on the Law of the sea (UNCLOS)

² Atlantikup avannaani kapisilinnik piujuartitsinissamut Isumaqatigiissut (The Convention for the conservation of salmon in the North Atlantic)

1.3 INATSIT AAMMA AQUTSINISSAMIK AKISUSSAAFFIK

Aalisarneq pillugu inatsit malillugu kalaallit aalisarnerannut Naalakkersuisut malittarisassiorsinnaatitaapput. Kalaallit Nunaata aalisarnermik oqartussaaffigisaani aalisakkanut aalajangersimasunut ukiumoortumik TAC-mik Naalakkersuisut aalajangersaasarput, TAC-lu kalaallit inatsisaat nunallu assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini aalajangersakkat mianeralugit TAC-mit pisassiissutigineqartut agguaatlarlugit.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoq aamma Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisoq aalisarnermut inatsimmi atuuttumi tunngavissat malillugit aalajangernissamut siunnersuutissanik piareersaasiortarpoq. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigineqartussanngorlugit (itigartinneqartussanngorlugilluunniit) saqqummiunneqartarput.

Aalisarneq pillugu inatsit atuuttoq naaportorlugu ataatsimut isigalugu suliassanut aqutsineranut tunngasunut Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinnut tusarniaasarnissaminik pisussaaffeqarpoq. Aalisarneq pillugu inatsimmi Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit katitigaanerat aamma erseqqissarneqarpoq.

Atlantikup avannaani kapisilinniarneq Aalisarneq pillugu inatsisip saniatigut Kapisilinniarneq pillugu Nalunaarut kiisalu NASCO-p ukiunut arlaqartunut aqutsinissamik malittarisassiai naaportorlugit Kalaallit Nunaata kitaa pillugu Kommissionimi aamma aqunneqarpoq.

1.3.1 NASCO

Kapisillit piujuartinneqarnissaannut Atlantikup avannaanni suliniaqatigiiffik (North Atlantic Salmon Conservation Organisation) NASCO 1984-imi pilersinneqartoq Atlantikup avannaani kapisillit nujuartat piujuartinnissaannut, kinguaassiornissaannut, amerlisarnissaannut pisariitsumillu aqunneqarnissaannut akisussaaffeqarpoq. Naak naalagaaffiit kapisillit namminneq kooqarfimminnit kingoqqisut pillugit kapisilinniarnermik namminneq malittarisassaqaqtitsinerit aalajangiusimagaluaaraat, taava akuleriissunik aalisarnerit soorlu Kalaallit Nunaata Savalimmiullu eqqaanni pisartut kapisilinnillu nunat allat kuunit kingoqqisunik aalisarfiusartut NASCO-mit malittarisassaqaqtinneqarput.

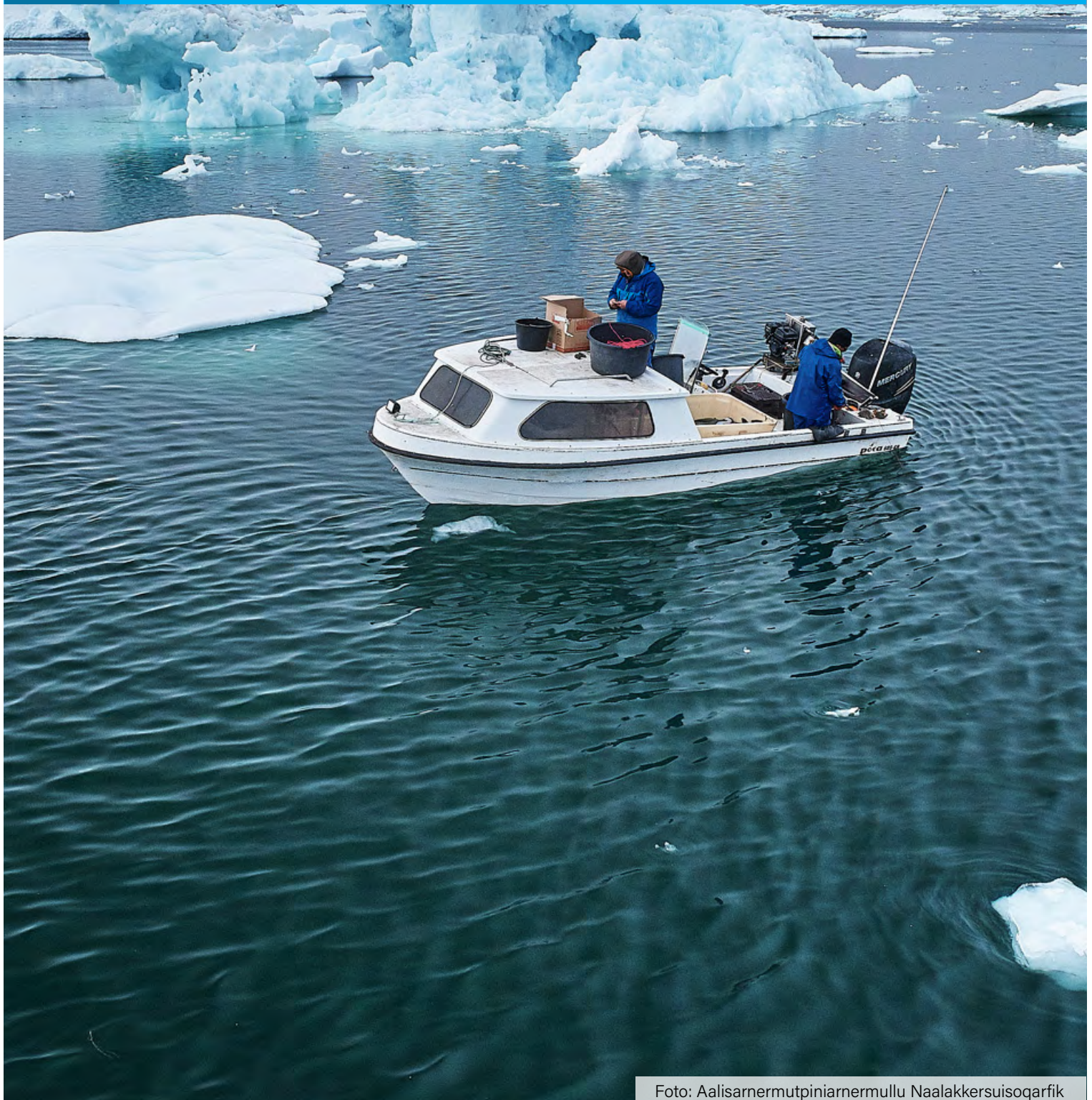
Naalagaaffiit uku NASCO-mut ilaasortaapput: Canada, Danmark Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat sinnerlugit (DFG), EU, Norge, Rusland, Tuluit Nunaat aamma USA.

NASCO-p siunertaraa "Ilisimatuussutsikkut paasisat pissarsiarineqarsinnaasut pitsaanerpaat mianeralugit Atlantikup avannaata kapisiliata nunat tamalaat suleqatigiinnerisigut piujuartinnissaa, kapisileqassutsip pilerseqqinneqarnissaa kapisillilu amerlisarneqarnissaat."

Tamatuma qanoq anguneqarsinnaanissaanut mianersortumik tunngaveqarnissamut NASCO-p Iliuusissatut Pilersaarutaani (1998-imeersumi) ima allassimasoqarpoq:

"Aqutsineranut uuttuutit atornerisigut uumasoaqatigiiaat tamarmik piujuartitsineranut killissarititaasut atorlugit attatiinnarnissaannut aqutsineranut iliuutsit siunertarineqartariaqarput." "Aalisarnermik aqutsinermi mianersortumik tunngaviup atornerani inuuniarnikkut aningaasarsiornermi pissutsit aamma isiginiarneqassapput." "Mianersortumik tunngavik atorneqassaaq, tamatumani pisariaqarpoq kapisileqatigiit pileqqinnissaannut kapisileqatigiinnut "piujuartitsineranut killissarititaasut" ataallugit amerlassusillit pillugit aqqiussuunerit ineriartortinneqarnissaat (ilaatinneqassappullu naammaginantumik siaruaassimanerannut iluaqutissat, kapisileqatigiiaat amerlisinneqarnissaat aamma aalisarnermik aqutsinermi iliuusissat)

2 AALISARNERMUT AVATANGIIS- INULLU TUNNGATILLUGU KAPISI- LIK PILLUGU ILISARITITSINEQ

Atlantikup avannaani kapisilik (*Salmo salar*) nunani Atlantikup avannaatungaanut sinerialinni kuussuarni kuunnilu suffiarineqartarpoq, taak-kunanilu uumanini aallarnertarppa. Europami kapisileqatigiiaat Europap kujataatungaani Portugalimiit Spaniamiillu avannamut Rusland ilann-gullugu siaruaassimapput. Atlantikup kitaatungaani kujataanit (USA-mi) New Englandimit avannamut Canadami issittup kujasinnerusortaani (Labradorimut aamma Quebecimut) siaruaassimapput.

Atlantikup kapisilia imermi imaanilu uumasartuuvoq, tamannalu ima paasineqassaaq kapisilik kuunni tarajuunngitsuni suffisartuuvoq, alliar-tornerminilu immamut tarajulimmu avallattarluni. Kussuarni kuunniluun-niit tarajuunngitsuni suffisarpoq, taakkulu ukiumini siullerni najortar-pai. Ileqquusut suffisarpoq oktobarimiit januarip tungaanut. Kuunni aala-jangersimasumik angissusilinnik ujaraarartalinni itersaliofigineqartuni arnavissat suffisarput angutivissanillu sui immutserneqartarput.

Kapisileeqqat ukiuminni siullerni kuunni uumasarput, ukiulli ataatsip arfinillillu akornisa kingorna kapisillip piaraasa isikkaat allangortarpoq, taamaallillunilu qalipaataa qaallorinnerulersarluni. Amiata qaallorinnerul-ertera tuluttut skandinaviamiusuullu smoltinnguunneranik taaneqartar-poq. Kujasinnerusumi smoltinnguunnerat ukiup ataatsip marlulluunniit ingerlanerani pisarpoq, avannarpasinnerusunilu kapisileqatigiit assersuutigalugu Kapisilinni kapisillit aatsaat ukiut sisamat arfinillillu tungaa-nut qaangiukkaangata aatsaat smoltinnguuttarput. Smoltinnguunnerup nalaani kapisileeqqat timimikkut allannguuteqartarput, taamaallillutillu immami taratsumi uumalersinnaasarlutik. Tamatuma kingorna smoltit imaanut avalakkiartuaalersarput neriniarlutik, immamiittarpullu ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit.

Imaani neriniarlutik ingerlaarnerminni kuunni tarajuunngitsuniit suk-kanerusumik alliarulersarput, tassami imaani nerisassaqaarniarnerat kuussuarnut kuunnullu sanilliullugu pitsaanerungaartarami. Kapisilik imaani neriniarfitalannut soorlu Barentsip imartaanut Kalaallit Nunaatalu imartaanut kilometerinik tusintlikkaanik ingerlaartarpoq. Kalaallit Nunaata imartaani nerisarinerusarpaat ammassaat, amikut qulinik avaleraasallit, krillit aamma qaleruallit ilaat temistonik taaneqartarput.

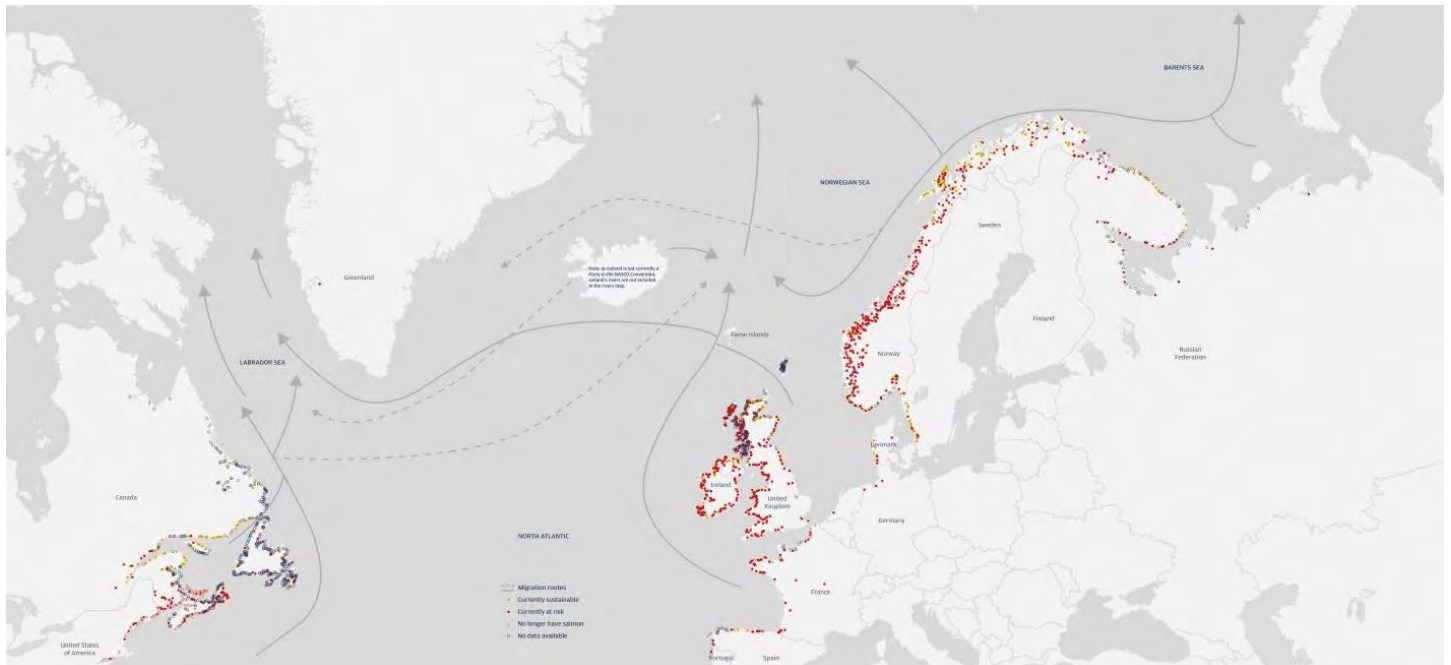
Kapisilik naammattumik angissuseqaleraangami kapisilik suffisinaan-ngornikoq kuussuarmut kuummulluunniit nammineq tukerfimminnut ukiut arlalissuit sioqqullugit suffiarineqarfimminut utertarpoq ("homing/

angerlarneq"). Kapisillit Kalaallit Nunaani pisarineqartarput amerlan-ersaat ukiumi ataatsimi immameereersimasarput kiisalu 55-65 cm-nik takissuseqarlerlutik, tamatumalu kingorna ukiut marluk arlalilluunniit immameereernerminni kooqarfimminut allisimaqalutik uteqqittarlutik. Taamaammatt kapisillit minnerit ukioq ataaseq uumareerlutik kooqar-fimminnut utertut nerisassarsiorlutik ingerlaarnerminni Kalaallit Nunaat pallissimasannilaat. Kapisillit ataatsimik ukiullit Europameersut Amer-ikamilu avannarlermeersut amerlassusiat taamaammatt kalaallit aalisarnerannit toqqaannartumik sunnerneqartannilaq, toqqaannangitsumilli sunnerneqartarluni kapisillit angisuut suffisarnerisa kingunerisaanik amerleriaateqartarnermi.

Atlantikumi kapisillit ilai ingerlaarnerminni ima nukillaarsimatigisarput allaat suffereernermi kingornatigut toqusarlutik. Manerassuarmili kapisil-linnut artinut amerlasuunut sanilliullutik Atlantikup avannaani kapisillit amerlagisassasasut suffereernerup kingorna uumaannarsinnaasarput, nutaamillu immami nerisassarsiorlutik ingerlaaqqissinnaasarlutik. Ka-pisillit arlaleriarlutik suffinikut angisoorsuannngorsinnaasarput (100 cm-t sinnerlugit), taakkulu arlaleriarlutik suffisartunik taaneqartarlutik (repeat spawners).

Immami nuttarluni ingerlaarfiit sumiiffimmiit sumiiffimmut assigiinngit-sorujussusinnaasarput, taakkuli suli sukumiisumik ilisimaneqanngillat. Qularisassaanngilarli Atlantikup avannaani kapisillit tamarmik nerisassarsiorlutik Kalaallit Nunaannut ingerlaartannginnerat, naak kapisillit immami ingerlaartarnerat pillugu takussutissianit amerlasuunit tamanna oqariartuutiginetartarlualuortoq. Kapisillit Kalaallit Nunaannut allaat neriniarlutik ingerlaartarput ukiut marluk arlalilluunniit immameereernerminni angisoorsuannngorlutik Europamut Amerika avannarlermulluunniit uteqqittarput.

Taama annertutigisumik "angerlartarnerup" kinguneraattaq kapisillit immamiittut kapisileqatigiinnik assigiinngitsunik amerlaqisunit katiti-gaasarnat, taakkulu kooqarfimminut suffiniarlutik uteqqinnerminni aamma kooqarfinni immikkoortitaarlutik avisaartitertarput. Kapisillit aallaqqaammut kooqarfimminut ukiup ataatsip marlulluunniit qaangiun-nerani namminneq suffiniarlutik ileqquusumik uteqqittarput.

Assiliaq 1

Atlantikup avannaani kapisillit ingerlaartarfii
 Najoqqutaq: *The State of North Atlantic Salmon Report, NASCO 2019*

Kalaallit Nunaanni kapisilinniarneq sinerissap qanittuani ingerlanneqartarpoq, tassa imaappoq umiatsiaaqqanik imaluunniit sinerissap qanittuani angallatinin minnerusunit (42 fodsinit naannerusunit) tunngaviusumik killigittamit 3 sœmililit timaani. Aalisarneq pingaarnertut Kitaani ingerlanneqartarpoq, Kalaallit Nunaatalu kangiani aamma kapisilinniartoqartarpoq. Inuussutissarsiuutigalugu aalisartunit qassutit imaluunniit qarsorsat piniutigineqartarput. Qassutit pingaarnertut piniutaapput, sunngiffimmilli aalisartut ilaasa qissattaat atortarppaat. Qassutit napittajaarneqartuurtarput, inuussutissarsiuutigalugulu aalisartut pisatik tunisinnaasarpaat, sunngiffimmilli aalisartut namminneq atugassaminnik taamaallaat aalisarsinnaallutik.

Kapisilinniarneq tapertaralugu aalisarneruvoq, Kalaallit Nunaannilu namminermi taamaalaat atugassat aalisarneqarsinnaapput.

Foto: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

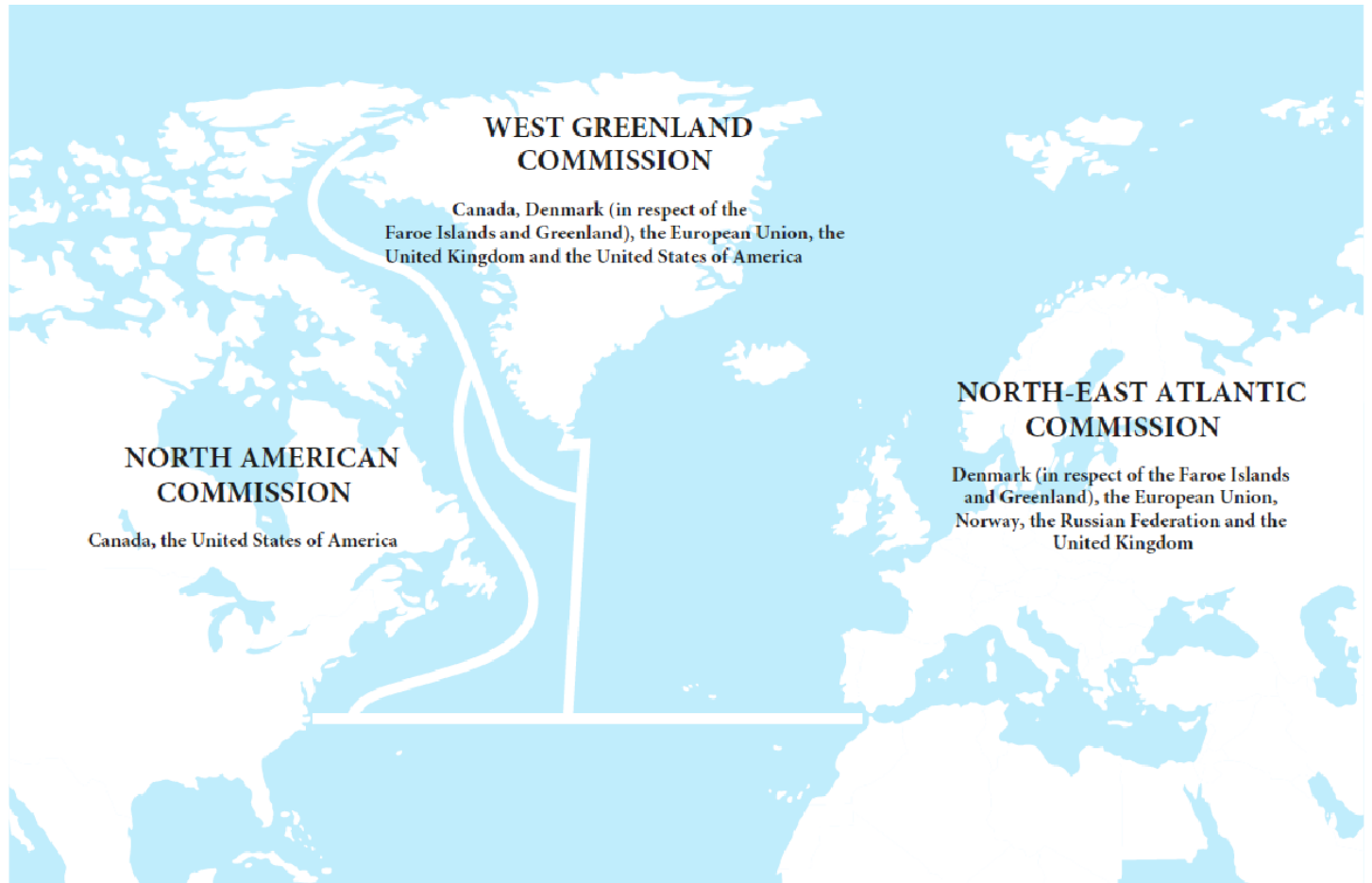
3

SIUNNERSUINEQ KIISALU AALISARNERMI AQUTSINIS- SAMUT TUNNGAVIGINEQAR- TUT

3.1 ILISIMATUUSSUTSIKKUT SIUNNERSUINEQ

Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq International Council for Exploration of the Sea-mit (ICES-imit) sulissutigineqartarpoq. Siunnersuineq ukiut pingasukkaarlugit pisarpoq, ICES-imilu suleqatigiissitamit WGNAS-imit³ martsip naalernerani ukiumoortumik nalilersorneqartarluni. Atlantikup avannaa tamakkerlugu kapisileqatigiiaanit paasisat suleqatigiissitamit katersorneqarlutillu naalilersorneqartarput.

ICES-imi siunnersuineq sumiiffinnut pingaarnertut pingasunut agguataarneqartarpoq; Atlantikup avannaata kangiani (NEAC), Amerikami avannarlermi (NAC) aamma Kalaallit Nunaata kitaani (WGC). Siunnersuineq imaluunniit siunnersuineq kingullerpaq pillugu nalilersuutit NASCO-mi isumaqatigiissuteqartunut tamanut ukiut tamaasa saqqummiunneqartarput.

Assiliaq 2

NASCO-mi kommissioneqarfiit

Najoqqutaq: NASCO-mi nittartagaq

Kapisillit Kitaani sinerissami pisarineqartartut pingaarnertut Europami Amerikamilu avannarlermi kapisileqatigiinnit pisuupput. Kapisillit Kapisillit kuaneersut ima ikitsigippit, allaat taassuma Kalaallit Nunaata sineriaani kapisillitarineqartartunut akuusangaarnatik. Aammattaaq taanna kapisileqatigiitaqutsinermi imaluunniit pisassinermi pineqartuni ilaanani.

Kalaallit Nunaanni aamma Savalimmiuni aalisarneq akuleriissitsilluni aalisarnertut pineqartarpoq (mixed stock fishery), tamatumani kapisillit kuussuarnit kuunniillu arlalinneersut ataatsimut nunani allani aalisarneqartarput. Kalaallit Nunaanni aalisarnermi nunarsuup immikkoortui sorliit aamma aalisagaqatigiiaat suut sunnerneqarnersut paasiarlugu ukiut tamaasa kalaallit kapisinniarnernit misiliutissat katersorneqartarput. DNA-mik misiliutit aamma pisat annertussusii pisat nunarsuup immikkoortuanit sumingaanneersuunerannik agguataarnermut atorneqartarput. Kalaallit Nunaata kitaani misiliutinik tiguisarnermik aqqissuussineq tunngavigalugu kapisillit 72 %-ii Kalaallit Nunaata imartaanut ingerlaartartut Amerikami avannarlermi kuussuarneersuusut, 28 %-iilu Europamiut pingaarnemillu Irlandimi aamma Tului Nunaanni kuussuarneersuusut ICES-imit 2020-mi missingerneqarpoq. Tamatuma kingorna pisanit paasisat pisallu pillugit paasisat immikkoortiterneri, ilanngullugit sumingaanereri Atlantikup sineriaani nunap immikkoortuinut kapisillit utertut kisinneqarnerinik ataqatigiissinneqartarput. Aalisarnermit paasisat aamma kapisillit utertut amerlassusiat (saqqummiunneqartoq NASCO-mut ukiumoortumik nalunaarusiami "Framework of Indicators"-imi) kisitseriaatsit aqqissuussami katiterneqartarput, tamatumani aalisarneqalinnginneranni kapisillit amerlassusiat naatsorsorneqartarpoq. Pinngortitami nalinginnaasumik toqusarnerat apeqqutaatillugu naatsorsuisoqartarpoq, kapisileqatigiiaallu aalisarnermit sunnigaanerat missingerneqartarpoq. Periutsimi aamma nalilernerneqartarpoq nalinginnaasumik imaani toqusut kiisalu "angerlamut" ingerlaartut. Naggataagut anguneqartarpoq kapisilinniarnerup sunniutaa kapisileqatigiinnut assigiingitsunut missingersuinnikkut.

³ ICES Working Group on North Atlantic Salmon - WGNAS (ICES-imi Atlantikup avannaani kapisillit pillugit suleqatigiissitaq - WGNAS)

Atlantikup avannaani kapisillit uumasarnerisa sivirususianut atatillugu aalisagaqatigiiaat sivikitsumik uumasartut atugaat kapisillit atugaannut assingusuupput. Kapisileqatigiiaat inersimasortai amerleriartarnernut nikerartunut malussajasuararsuupput, suffisartummi inersimasut ikittuinnaasarmata. Taamatutaaq kapisileqatigiiaat aalisarneqarsinnaasut ukiumut pilersartut nikerarnerannik aamma sunnerneqartarput. Artinut malussajasunut taamaattunut atatillugu amerleriaateqartarnerit ajortumik sunnerneqannginnissaannik aarleqquteqarsinnaanerup annikitsuunissaa isumannaarniarlugu suffisartut naammaginantumik amerlassusiat paasiniarlugu (MSY Bescapement) ICES-imit Piujuartitsineq Tunngavigalugu Pizarreneqarsinnaasut (MSY) naatsorsorneqartarput. Kapisilinnut taama periuseqalerneq kapisillit kuunnut ataasiakkaanut uteqqittartut amerlassusiat pillugu aqutsinermut uuttuusiisarnermik kinguneqarnikuuvoq (river-specific conservation limits). Kuuit amerlasuut aqutsinermut uuttuusiinermik aalajangiiffigineqarnikuunngimmata, peqatigisaanillu kapisileqatigiiaat tamarmik alapernaarsorneqarsinnaanngimmata, kapisileqatigiiaat alapernaarsorneqarnerinut kuuit uuttuusiunneqartartussat aalajangersimasunik tunngavilerlugit atorveqartarput (kapisillit uteqqittartut pillugit piujuartitsinermik killiliussat). Kisitsinerniillu inerniliussat NAC-mut aamma NEAC-mut ukiumoortumik nalunaarusiani katersorneqartarput .

Kitaani kapisilinniarnermik siunnersuisarnermut atatillugu, kapisillit pineqartut kapisileqatigiiaanit hundredelikkaaneersunit akuugaasarmata, NASCO-mi aarleqquteqarsinnaanermik ilimanaat 75 %-imik annertussusiligaq akuerineqarnikuuvoq, peqatigisaanimmi NAC-mi sumiiffinnut arfinilinnut (Labrador-imut, Quebec-imut, Newfoundland-imut, Gulf of st Lawrence-imut, Scotia Fundy-mut aamma USA-mut) kiisalu Europami aqutsiveqarfiit kujasinnerusortaanni (S-NEAC-imi) aqutsinermut uuttu-utit pilersinneqarusummata.

2019-2021-imit ICES-imit siunnersuineq ukiuni amerlasuuni tassaasimavoq Kalaallit Nunaanni Atlantikup kapisiliinik "toqqaanartumik aalisartoqassanngitsoq". Amerikap avannarliup avataanut aamma Savalimmiuni aalisarnermut siunnersuineq aamma tassaavoq "toqqaanartumik aalisartoqassanngitsoq".

Assiliaq 3

Nunarsuup immikkoortuini kalaallit aalisarnerannut annertunerusumik pilersuisuusuni kapisileqatigiiaat qanoq innerannik takussutissiissut. 2SW (NAC-mi nunap immikkoortui) pillugit eqikkaaneq aamma MSW-p (NEAC-p kujasinnerusortaani) 2018-imi agguaqatigiissillugu naligititaq (Monte Carlo-mit kingullermik siaruaassimanerit) Suffisartunik missingiinerit Piujuartitsinermik killigititanut atatillugu / aqutsinermut uuttuutit pillugit. (CL/MO).

Najoqqutaq: ICES rådgivning for Atlantic Salmon at West Greenland 2019

Kapisilinnut meqqi

Nunat arlallit NASCO-meersut kapisiliutitik nalunaaqutsersortarpaat, taamaammallu aalisarnermi nalunaaqutaliussat katersorneqartarput. Aalisartoq kapisilimmik meqqilimmik nassaarneruni meqqi Pinngortaleriffimmut nassiutissavaa. Meqqi atorlugu kapisiliup ingerlaartarfii pillugit paasissutissiisoqarsinnaavoq. Meqqit nassiunneqartut akornanni NASCO ukiut tamaasa ajugaasumik makitsisarpoq. Ajugaasoq aningaasanik akissarsisinneqartarpoq.

3.2 TAC-MIK AAMMA PISASSIISSUTISSANIK AALAJANGERSAASARNERIT

Kapisilinnik aalisarnermi pisinneqarsinnaasut amerlanerpaaffilernerqarnerat (TAC) NASCO-mi Kalaallit Nunaata kitaa pillugu Kommissionimi isumaqatigiissut (Multi-annual Regulatory Measures) tunngavigalugu Naalakkersuisunit ukiut tamaasa aalajangersarneqartarpoq.

Kalaallit Nunaani nunap immikkoortui tamarmik naligiimmik kapisilinniarnissamut periarfissaqarnissaat isumannaarniarlugu aqutsiveqarfinnut tamanut TAC-mit pisassiissutit Naalakkersuisunit agguataarneqartarput. Oqaluttuarisaanermipisaqartarner-nit paasisat tunngavigalugit aqutsiveqarfinnut tamanut pisassiissutit agguanneqartarput 2015-2019⁴.

Aqutsiveqarfiit	Agguaassinissamut najoqqutassaq
Avannaata kitaani	40%
Kujataata kitaani	60%
Tunimi	Ukiutum aalajangersimasumik pisassat 3 tons

Pisassiissutit aqutsiveqarfinnut Naalakkersuisunit agguanneqareeraangata kinguliani agguassinissamut najoqqutassatut aalajangersarneqartut malillugit aalisartunut immikkoortunut marlunnut tassa *inuussutissarsiutigalugu aalisartunut* aamma *sunnigiffimmi aalisartunut* aqutsiveqarfinnut marluusunut Avannaata kitaanut aamma Kujataata kitaanut pisassiissutit agguataarneqartarput⁵.

Aqutsiveqarfiit	Agguaassinissamut najoqqutassaq 1		Agguaassinissamut najoqqutassaq 2
Avannaata kitaani	40%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	28% ¹
		Sunnigiffimmi aalisartunut	12% ¹
Kujataata kitaani	60%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	42% ¹
		Sunnigiffimmi aalisartunut	18% ¹
Tunimi	Ukiutum aalajangersimasumik pisassat 3 tons	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut	50% ²
		Sunnigiffimmi aalisartunut	50% ²

¹ Kalaallit Nunaata kitaanut %-ikkaartumik agguataarneri
² Kalaallit Nunaata kangianut %-ikkaartumik agguataarneri

3.3 MALITTARISASSIORIAATSIT

3.3.1 Aalisarnermi pisanut malittarisassat: pisassiissutit annertussusaat

Aalisarnek piffissamik killiliilluni pisinneqarsinnaasut annertunerpaaffilernagit aqunneqarpoq, tamanna aamma taaneqartarpoq paggatassiilluni aalisarnertut. Tamatuma kinngunerisaanik pisassiissutit aqutsiveqarfinnut ataasiakkaanut agguataarneqartarput, kiisalu aqutsiveqarfimmi pineqartumi akuersissutaatillit tamarmik aqutsiveqarfimmi ataatsimoortumik pisassanik aalisartarlutik.

Sumiiffimmi pisassat nungunneqaraangata aqutsiveqarfimmi aalisarnek unitsinneqartarpoq. Sumiiffimmiit sumiiffimmut imalu-
unniit ukiumiit ukiumut pisassiissutit nuunneqarsinnaanngillat.

⁴ Takuuk ilanngussaq 2

⁵ Takuuk ilanngussaq 3 aalisartut immikkoortut akornanni agguassinissamut naatsorsuinerit.

3.3.2 Nunami namminer mi malittarisassaqaqtitsineq: Aalisarnermi piginnaasat

Atlantikup kapisiliinik aalisarneq Kalaallit Nunaanni nammineq pilersornissamut aalisarneruvoq, tamannalu aamma nammineq inuuniutigalugu aalisarnerit pineqartarpoq, taamaammallu inuussutissarsiutigalugu aalisartut aamma sunngiffimmi aalisartut kapisilinniarsinnaatitaapput. Aalisarnerli akuersissutit tunngavigalugit malittarisassaqaqtinneqarpoq. Kikkulluunniit kapisiliniarnissamut akuersissutaateqassapput, aamma qissattaatit taamaallaat atorineqassagaluarpataluunniit.

Angallatinut 12,8 meterit angullugit takissusilinnut (42 fodit) akuersissutit taamaallaat tunniunneqarsinnaapput. Kapisilinniarnissamut akuersissummik tunineqarnissamik pisinnaatinneqarnermut uku naammasineqarsimassapput:

- Ukiuni kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni ataavartumik najugaqarsimanissaq,
- Ukiuni kingullerni marlunni Kalaallit Nunaannut akileraartarsimanissaq, aamma
- Ukiup siuliani akuersissummik pigisaqarsimagaanni aalisarnermik ingerlatsisimaneq piffissaatillugu ukiup siuliani aalisarneq nalunaarutigineqassaaq

Kapisilinniarsinnaanermut akuersissummik pissarsiniraanni qinnuteqarfissaq aaneqassaaq ugguuna sillissivik.gl imaluunniit kommuneqarfigisamut.

3.3.3 Sumiiffinni malittarisassaqaqtitsine

Atlantikup kapisiliinik kapisilinniarneq taamaallaat sinerissap qanittuani ingerlanneqarsinnaavoq, tamannalu isumaqarpoq tunngaviusumik killigititami 3 sømililit iluanni.

Atlantikumiit kapisilik aasaanerani Kalaallit Nunaannut ingerlaartarpoq, siullermillu Kujataanut apissittarpoq, aasaanerani ukiariartornerata tungaanut pingaarnertut Kalaallit Nunaata kitaata imartaa atuarlugu avannarpartertarluni. Kapisillip Kitaata sineriaani tikittarnerata nikerartuunera pissutigalugu siunertarineqarpoq Atlantikumiit kapisilinnik kapisilinniarneq aqutsiveqarfinnut pingasunut aggulunneqarnikuuneranut. Taamaaliornikkut Kalaallit Nunaat tamakkerlugu kapisilinniarsinnaanermik periarfissaqarneq isumannaarneqartarpoq.

Aqutsiveqarfik	Sumiiffik pillugu nassuiaat
Avannaata kitaani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 3 sømililit timaani nunavittami sumiiffimmit (83°17'N, 44°00'V), tassanngaanniillu avannamut tunngaviusumik killigititap 3 sømililit timaa sinerlugu 44°00'V-mut, tassanngaanniillu tunngaviusumik killigititami kujataata-kitaanit 3 sømililit killigititaq sinerlugu 64°15'N-imut, tassanngaanniillu kangimut nunavittami sumiiffimmut (64°15'N, 52°0,7'V), tassanngaanniillu sineriak sinerlugu aallaaviusumut (83°17'N, 44°00'V). Sumiiffinni aqutsiveqarfinni pineqanngilaq kangerluk 64°15'N-ip kujataani paalik, tassaasoq Nuup Kangerlua.
Kujataata kitaani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 3 sømililit timaani nunavittami sumiiffimmit (64°15'N, 52°0,7'V), tassanngaanniillu kimmut tunngaviusumik killigititami 3 sømililit tunngaviusumik killigititaq sinerlugu 44°00'V-mut, tassanngaanniillu avannamut nunavittami sumiiffimmut (60°10,5'N, 44°00'V), tassanngaanniillu sineriak sinerlugu aallaaviusumut (64°15'N, 52°0,7'V). Sumiiffinnut aqutsiveqarfinnut ilaavoq kangerluk 64°15'N-ip kujataani paalik, tassani pineqarluni Nuup Kangerlua, kangerlullu pineqanngitsoq tassaavoq 44°00'V-ip kangiani paalik, tassaasorlu Kangerdlugssuatsiaq (Lindenow fjord).
Kalaallit Nunaata kitaani	Nunalerutini sumiiffinnut atatillugu tunngaviusumik killigititami 44°00'V-p kangiani 3 sømililit timaani ilaavortaaq kangerluk 44°00'V-p kangiani paalik, tassaasoq Kangerdlugssuatsiaq (Lindenow fjord), ilaangilarlu kangerluk 44°00'V-p kitaani paalik, tassaasoq Nuup Kangerdlua.

3.3.4 Piffissaq aalisarfiusoq

Sumiiffik aqutsiffiusoq apeqqutaatillugu Atlantikup kapisilianik aalisarneq piffissami killilikkami Kapisilinniarneq pillugu Nalunaarut naapertorlugu akuerisaavoq, kapisilinniarneq pisassiivikkaartumik KNAPK isumaqatigalugu Naalakkersuisut aalajangisaavaat ulloq aallartiffissaq kapisilinniarneq iluani. Kapisilik qaqugukkut aqutsiveqarfinnut assigiinngitsunut tikiutarnera malillugu aalisarnermik piffissarititaasoq aalajangerneqartarpoq:

Aqutsiveqarfik	Aalisarnermi piffissarititaasoq
Avannaata kitaani	1/9 – 31/10
Kujataata kitaani	1/8 – 30/9
Kalaallit Nunaata kangiani	15/8 – 15/10

Aalisarneq pillugu inatsit naapertorlugu aalisarneq qaqugukkut aallartinneqarsinnaanersoq unitsinneqassanersoq Naalakkersuisunit nalunaarutigineqarsinnaavoq. Inatsimmi aamma allassimavoq pisuussutit illersorneqarnissaat tassungalu atatillugu piffissat eqqissisimatitsiviusut pillugit Naalakkersuisut malittarisassiorsinnaasut.

3.3.5 Piujuartitsineq siunertaralugu teknikikkut iluarsartuussineq

Imaani sumiiffinni mianersuutigisariaqakkani aalisarneq aqutsinerlu Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu nalunaarut malillugu malittarisassaqaartinneqarpoq. Aalisarnermi piniutinut, minnerpaaffiliinernut aamma piniutinik nalunaaqutsiinnermut atatillugu Kapisilinniarneq pillugu nalunaarut sukumiinerusunik arlalinnik piumasaaqatitaqarpoq:

- Uku atorlugit inuussutissarsiutigalugu taamaallaat kapisilinniartoqarsinnaavoq:
 1. Qarsorsat, imaluunniit
 2. Qassutit 20-t tungaanut amerlassusillit, taakkulu tasillugit minnerpaamik 140 mm-inik nigartaqassapput.
 3. Qassutit imminnut pitussimasut tallimat tungaannut.
- Inuussutissarsiummut atatinngit kapisilinniarnermi uku taamaallaat atorneqarsinnaapput:
 1. Qarsorsat, imaluunniit
 2. qissattaat imaluunniit
 3. Qassutit ataatsit 2.000-inik qilernillit, taakkua tasillugit nigartaat minnerpaamik 140 mm-iusut.
- Qassutit kapisilinniutit piginnittut aqqanik nalunaaqutserneqarsimassapput. Nalunaaqutsiinnermi atorneqartoq imermi allannguajaatsuusaaq.

Inatsisit qaqugukkulluunniit atuuttut malillugit aalisarneq tamatigut malittarisassaqaartinneqassaaq.

3.3.6 Imartat mianerisassat

Naalakkersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannginnissaat. Kapisilinniarnermi qassutit, qarsorsat qissattaallu atorneqartarput, piniutillu taakku immap naqqanik immamilu uumassuseqarfiusunik qajassuusissuupput. Kapisilinniarnermi immami uumassuseqarfiusunik mianerisariaqakkanik illersuinermut periusissaq tassaavoq aqutsiveqarfinni tamani aalisarnerup akuerineqarsinnaanissaa. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutikkut misissuinnermi imaluunniit nakkutilliinnermi aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Pinngortitaleriffik aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit isumasioreerlugit, sumiiffiit mianerisariaqarsinnaasut illersorniarlugit aalisarneq killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaat.

Foto: Frederik Bjare

3.4 SANIATIGUT PISANIK AQUTSINEQ

Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu saniatigut pisat iliuuseqarfigineqarlutillu nalunaarsorneqartassapput. Nalunaarut malillugu nassuiaatigineqarpoq saniatigut pisat tassaasut imaani uumassusilinnik pisat tamarmik aalisarnissamut akuersissummut ilaanngitsut. Saniatigut pisat tamarmik nalunaarsorneqassapput nalunaarutigineqarlutillu. Pisat tamarmik saniatigut pisat ilanngullugit tulaanneqartassapput. Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu aalisarnermi allani kapisilinnik saniatigut pisat aamma iliuuseqarfigineqarlutillu nalunaarsorneqartassapput.

Kapisilittat qatigattuut nalunaarutigineqarsinnaapput nalinginnaq kapisilittatuulli (immikkoortoq 4 takuuk nalunaarutiginnineq). Assit assigisaaluunniit pisaqarfik- aamma piffissaq il.il. Pinngortitaleriffimmut nassiunneqassapput.

Saniatigut pisat pillugit nalunaarut naapertorlugu kapisilinnik qatigalinnik pisat nalunaarsorneqartassapput, Pinngortitaleriffimullu assit, pisaquineqarfia, piffissaq pisaqarfik il.il. pillugit paasissutissat nassiunneqarsinnaallutik.

Nalunaaruteqarnermi nakkutilliinermiluunniit artinik aalajangersimasunik saniatigut pisat piffissami sivikitsumi sumiiffimmiluunniit amerlappata, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Pinngortitaleriffik aamma Aalisarnek pillugu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit artip uumassusilerinermut atatillugu killiffia mianeralugu saniatigut pisat annertussusiisa naam-maginatsumik annertussuseqarnissaannut immikkut upalungaarsimanissamut iliuuseqarnissaq isumannaarneqassanersoq nalilissavaa. Taamatut upalungaarsimanissamut iliuuseqarnermi sumiiffinnik matusinerit piffissalluunniit ilaani matusinerit suliniutilluunniit allat artit arlaannaalluunniit uumassuseqarnikkut artukkerneqannginnissaanik isumannaarinerit ilanngunneqarsinnaapput.

Foto: Royal Greenland

4

NALUNAARUTEQARTARNEQ NAKKUTILLINERILLU

4.1 NALUNAARUTEQARTARNEQ

Kapisilinniarneq pillugu Nalunaarut naapertorlugu kapisilinniartut tamarmik nalunaaruteqartussaataapput. Taamatut nalunaaruteqartussaataanerup kinguneraa, qassutinik napittaajaasimanermi, qarsorsaq qissataalluunniit atorlugu aalisarsimanermi pisaqarsimanermilu aalisarnerup ingerlanneqarsimanera pillugu nalunaartussaataasoqarmat. Aalisariarsimagaanni imaluunniit aalisarsimagaanni pisaqarnanilu susaarunilu tamanna 0-tuttaaneqassaaq nalunaarutigineqassallunilu.

Kapisilittoqarsimanerani nalunaaruteqarneq tamanna sapinngisaq malillugu sukkanerpaamik pisassaaq. 0-mik nalunaassagaanni tamanna aalisarnerup matuneqarneranit kingusinnerpaamik ullut 14-nit qaangiutinnginnerani pissaaq. Piffissaatillugu nalunaaruteqarsimannikkaanni ukiup tulliani akuersissummik pissarsisoqarsinnaanngilaq.

Nalunaaruteqarneq sullissivik.gl atorlugu uani ingerlanneqassaaq; Kapisilittatit nalunaarutigikkit. Nalunaaruteqarneq qarasaasiaq atorlugu imaluunniit immersugassaaq aniseriarlugu assammik immersorlugu ingerlanneqarsinnaavoq. Nalunaaruteqarneq qarasaasiaq atorlugu ingerlanneqaruni toqqaannaq nalunaaruteqarneq KANUAANA-p e-mail-lianut nassiunneqassaaq. Nalunaaruteqarneq assammik allanneqarpat KANUAANA-mut nassiunneqassaaq;

GFLK

Postboks 501
3900 Nuuk

Imaluunniit
E-mail: GFLK@nanoq.gl
Fax: 34 63 60

4.1.1 Attaveqaqatigiinneq

Sinerissap qanittuani aalisarnerni allani aningaasarsutugalugu aalisarnermut sunngiffimmilu aalisarnermut sanilliullugu kapisilinniarneq allaanerujussuarmik aqutsivigineqarpoq. Sinerissap qanittuani aningaasarsutugalugu aalisarnerni nalunaaruteqartarneq assersuutugalugu tunitsiviit aqutugalugit ingerlanneqartarpoq, aalisartullu nammineerlutik KANUAANA-mut nalunaaruteqassanngillat. Sunngiffimmi aalisarnerni tamani kikkut tamarmik imminnut pilersornissamat periarfissaqartarnerat nalinginnaasumik ileqquvoq, taamaalillutillu akuersissummik, nalunaaruteqartarnissamik assigisaannilluunniit piimasaqateqarfigineqartararik. Tamatuma kingunerisaanik pitsaasumik atortussanngortitsinissaaq nalunaaruteqartarnissarlu isuman-naarniarlugit, aalisarnermi tassungalu atatillugu piimasaqaatit pillugit attaveqaqatigiinneq pingaaruteqartorujussuvoq. Taamaammatt aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik KANUAANA peqatigalugu atugassiissutit arlallit atorlugit suliniuteqartarpoq:

- Tusagassiorfinnut nalunaarutigut TAC, aalisarnermik ammaassineq matusinerlu kiisalu nalunaaruteqartarneq tamanut tusarliunneqartarput, tusagassiorfinnut nalunaarutit aamma Naalakkersuisut facebook-mi quppernerat atorlugu saqqummiunneqartarput,
- Radiukkut ussassaarutit; aalisarnerup ingerlanneqarnerata nalaani ukiut tamaasa akuersissuteqartarneq aamma nalunaaruteqartarneq pillugit piimasaqaatinut tunngasut radiukkut paasititsiniutit ullormoortumik ingerlanneqartarput,
- SMS; ukiut tamaasa aalisartut qinnuteqarnerminni mobilimi normuminnik nalunaaruteqarsimasut KANUAANA-mit ataavartumik sms-erfigineqartarput, taakkulu atorlugit aalisarneq pillugu nalunaarnissamik killiffimmillu aalisartut eqqaasinneqartarput,
- Facebook ads; qarasaasakkut Sullissivikk.gl-mut nalunaaruteqarnissamat facebook-kut ussassaarinerit
- Akuersissutinut ilanngussat, akuersissutinik tunniussinerimi, aalisarnermi nalunaaruteqartarneq aamma malittarisassat

Atugassiissutit taakku aammalu allat atorlugit kapisilinniarnermi aqutsineq pillugu pitsaasumik attaveqaqatigiinneq atuuffiatalu ingerlannga tamakkerlugu suli pitsaanagerusumik nalunaaruteqartarnissaq isumannaarneqassapput.

Foto: Frederik Bjare

4.2 ALAPERNAARSUINEQ, NAKKUTILLINEQ MISISSUINERLU (MCS)

Aalisarnernik nakkutilliinerit KANUAANA-mit najuunnermi allaffissornikkullu isumagineqartarput Sinerissap qanittuani aalisarnerit imatut nakkutigineqartarput:

- Sinerissap qanittuani aalisarnermik nakkutilliisarnikkut
- Kalaalimineerniarfiit nakkutigineqarnerisigut
- Kapisilinniarnernit nalunaarutit tiguneqartut nalunaarsornerat atortussanngortinneqartarnerallu

Allaffissornermi nakkutilliinerit KANUAANA-p Nuummi qitiusumik allaffeqarfianit ingerlanneqartarpoq. Paasissutissanik nalunaaruteqartussaataitaanikkut KANUAANA-mit nalunaarutunik tiguneqartunik misissuinikkut nakkutillineq pisarpoq. GFLK´p pisanik naatsorsuineq ingerlattarpaa tunuliaqutugalugit paasissutissat isertut nalunaarsuisussaataitaanermeersut atorlugit.

Aalisarnerup ingerlanerani, ingerlaavartumik suliarineqartarput pisassiissutinit ilanngaait pisariunngitsumik siumut naatsorsorneri, aalisarnerup qaqugu matuneqarsinnaanera missiliorinnaajumallugu. Taakkua siumut naatsorsuinernit toqqammaveqarput ukiut siuliini aalisarnerit naapertorlugit (pisarineqartartut piffissami assingani), kiisalu paasissutissat ukioq manna-meersuniit.

Matusinerup kingorna sumiiffimmi aalajangersimasumi pisassiissutit akuttusuumik sinneqarsinnaasarput. Taama pisoqarnerani pisassiissutit sinneri ammaasseqqinnissamut pissutissaqartitsinersut KANUAANA Naalakkersuisoqarfik suleqatigalugu nalilissarpoq.

KANUAANA aalisarnermik alapernaarsuisoqarpoq imaani tulaassinernilu sinerissamut qanittumi aalisarnermik nakkutilliisarutunik. Kapisilinniarnernup nalaani misiliilluni siumut ilisimaneqanngitsunik nakkutilliisut misissuisarput, aalisarnermut nakkutilliisut misissuisarput atortunik, aalisartunik, tulaassanik aamma kalaalimineerniarfinni tunisanik.

KANUAANA aalisarnermik tamanik matusinissamut pisinnaatitaavoq. Matusinermi tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpoq aalisartunullu sms-ertoqarlunilu.

4.3 NALUNAARUTIGINNINNERIT

Aalisarnermi malittarisassanik unioqqutitsisoqarnerani KANUAANA-mit politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaavoq.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlugit inatsisit.gl atorlugu pissarsiarineqarsinnaapput.

ILANNGUSSAQ 1. INATSIKIT ATUUTTUT IMMIKKUT ATTUUMASSUTILLIT

- Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersoq (kingusinnerusukut allannguutitalik)
- Kapisilinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 33, 30.juli 2021-meersoq
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 47, 18. december 2020-imeersoq
- Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 30. marts 2017-imeersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 6. december 2011-imeersoq
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-imeersoq
- Aalisarnermik alapernaarsuisut suliassaat pisinnaatitaaffiilu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 18. marts 2004-meersoq
- Pisat ilaasa nalunaarutigineqarnerini naatsorsueriaatsit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 48, 18. december 2020-meersoq

Inatsisit tamarmik tassungalu ilanngullugu Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit tamakkerlugit inatsisit.gl atorlugu pissarsiarineqarsinnaapput.

ILANNGUSSAQ 2.

AQUTSIVEQARFIIT AKORNANNI AGGU- AASSINISSAMUT NAJOQQUTASSIAQ

Kalaallit Nunaanni kapisilinnut TAC Naalakkersuisunit aalajangiiffineqartarpoq. Ukiuni qulini kingullerni pisat tunngavigalugit aqutsiveqarfimmu Kalaallit Nunaata kangianut pisassiissutinik aalajangersimasunik aalajangersaasoqartarpoq, peqatigisaanillu Kalaallit Nunaata kangiani piniartuunermut aalisartuunermut ineriartornerup tapersorsorneqarsinnaanera isumannaarneqartarluni. Kalaallit Nunaata kangianut pisassiissutinik agguasseqqaartoqartarpoq, taassumalu kingorna sinneruttut Kalaallit Nunaata kitaanut aqutsiveqarfinnut pisassiissutigineqartarlutik.

Takussutissiaq 1: NAFO-p oqartussaaffiata 1-ip ilaani aamma Kalaallit Nunaata kangiani (ICES-imi) pisat 2010 – 2019 (tonsingorlugit)

Ukiok	NAFO-p oqartussaaffiani pisat							NAFO	ICES	Kalaallit Nunaat
	1A	1B	1C	1D	1E	1F	NK	Area 1	XIV	Katillugit
2010	17.3	4.6	2.4	2.7	6.8	4.3	0	37.9	1.7	40
2011	1.8	3.7	5.3	8.0	4.0	4.6	0	27.4	0.1	28
2012	5.4	0.8	15.0	4.6	4.0	3.0	0	32.6	0.5	33
2013	3.1	2.4	17.9	13.4	6.4	3.8	0	47.0	0.0	47
2014	3.6	2.8	13.8	19.1	15.0	3.4	0	57.8	0.1	58
2015	0.8	8.8	10.0	18.0	4.2	14.1	0	55.9	1.0	57
2016	0.8	1.2	7.3	4.6	4.5	7.3	0	25.7	1.5	27
2017	1.1	1.7	9.3	6.9	3.2	5.6	0	27.8	0.3	28
2018	2.4	5.7	13.7	8.2	4.2	4.8	0	39.0	0.8	40
2019	0.8	3.0	4.4	8.0	4.8	7.3	0	28.3	1.4	30

2015-2019 pisat tunngavigalugit Kitaani aqutsiveqarfinnut marlunnut agguasseqqittoqartarpoq pisat aqutsiveqarfinni aallaavigalugit. Takukkit kinguliani tabelit 2 aamma 3.

Takussutissiaq 2: Piffissami 2015-2020 aqutsiveqarfikkaartumik pisat (tonsingorlugit), kiisalu piffissami 2018-2020 aqutsiveqarfikkaartumik inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguataarinerit.

Aqutsiveqarfik	Pisat 2015	Pisat 2016	Pisat 2017	Pisat 2018	Pisat 2019	Pisat 2020
Avannaata kitaani (NAFO 1A + 1B + 1C)	19,6	9,2	12,1	21,9	8,3	11,7
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				19,9	7,5	10,4
Sunngiffimmi aalisartunut				2,0	0,8	1,3
Kujataata kitaani (NAFO 1D + 1E + 1F)	36,4	16,3	15,6	17,3	20,3	18,1
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				12,3	14,2	12,1
Sunngiffimmi aalisartunut				5,0	6,1	6,0
Kalaallit Nunaata kitaani	1,0	1,5	0,3	0,8	1,4	0,9
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				0,4	0,5	0,3
Sunngiffimmi aalisartunut				0,4	0,9	0,6
Pisassiissutinik qaqinneqartut tamakkerlugit	57	27	28	40	30	30,7

Takussutissaq 3: Piffissami 2015-2020 aqutsiveqarfikkaartumik procent-ikkaartumik agguataarineri aamma piffissami 2018-2020 aqutsiveqarfikkaartumik inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu aalisartut akornanni procent-ikkaartumik agguataarineri.

Aqutsiveqarfik	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)	2020 (%)	Agguaqatigi-issinnerisa katinneri
Avannaata kitaani (NAFO 1A + 1B + 1C)	34	34	43	55	28	38	39
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				91	90	89	90
Sunngiffimmi aalisartunut				9	10	11	10
Kujataata kitaani (NAFO 1D + 1E + 1F)	64	60	56	43	67	59	58
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				71	70	67	69
Sunngiffimmi aalisartunut				29	30	33	31
Kalaallit Nunaata kitaani	2	6	1	2	5	3	
Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut				50	33	33	
Sunngiffimmi aalisartunut				50	67	67	

Takussutissiaq 4: Avannaata kitaani aamma Kujataata kitaani aqutsiveqarfinnut agguassinissamut najoqqutassaq procent-inngorlugu

Aqutsiveqarfik	Agguassinissamut najoqqutassaq (%)
Avannaata kitaani	40
Kujataata kitaani	60

ILANNGUSSAQ 3. INUUSSUTISSARSIUTIGALUGU AAMMA SUNNGIFFIMMI AALISARTUNUT AGGU- AASSINISSAMUT NAJOQQUTASSAQ

Agguaassinissamut najoqqutassaq 2 tassaavoq Kitaanut pisassiissutit annertussusiat, aqutsiveqarfinni Avannaata kitaani aamma Kujataata kitaani inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut tunniunneqartartut. Agguaassinissamut najoqqutassaq 2 naatsorsorneqassaaq angallatinut ingerlatanut pineqartunut tunniunneqartut agguaassinissamut najoqqutassami 1-imi inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut procent-iliussap amerlisarneratigut. Inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartut akornanni procent-ikkaartumik agguataarineq takussutissaiq 3-mi pisat takutinneqartut tunngavigalugit aalajangersarneqarpoq.

Assersuutigalugu aqutsiveqarfinni Kujataata kitaani inuussutissarsiutigalugu aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassaq 60 %-iussaaq (Kujataata kitaanut agguaassinissamut najoqqutassaq 1) * 70% (inuussutissarsiutigalugu aalisartunut agguassat) = 42%.

Takussutissiaq 5: Aqutsiveqarfinni inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi aalisartunut agguaassinissamut najoqqutassat

Aqutsiveqarfiit	Agguaassinissamut najoqqutassaq 1	Ingerlataq	Agguaassinissamut najoqqutassaq 2
Avannaata kitaani	40%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (70%)	$40\% * 70\% = 28\%^1$
		Sunngiffimmi aalisartunut (30%)	$40\% * 30\% = 12\%^1$
Kujataata kitaani	60%	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (70%)	$60\% * 70\% = 42\%^1$
		Sunngiffimmi aalisartunut (30%)	$60\% * 30\% = 18\%^1$
Kalaallit Nunaata kitaani	Ukiumut aalajangersimasumik pisassat 3 tons	Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut (50%)	50% ²
		Sunngiffimmi aalisartunut (50%)	50% ²

¹ Kalaallit Nunaata kitaanut %-ikkaartumik agguataarneri
² Kalaallit Nunaata kangianut %-ikkaartumik agguataarneri